

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Petra Průchy a JUDr. Marie Turkové v právní věci zemřelého žalobce: **K. Č.**, zast. JUDr. et Mgr. Lubomírem Procházkou, advokátem, se sídlem Kobližná 19, Brno, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 6. 2. 2008, č. j. 22 Cad 3/2008 – 11,

t a k t o :

Usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 6. 2. 2008, č. j. 22 Cad 3/2008 – 11,
se zrušuje a věc se vrací tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Včas podanou kasační stížností se žalobce domáhal zrušení usnesení Krajského soudu v Brně (dále jen „krajský soud“) ze dne 6. 2. 2008, č. j. 22 Cad 3/2008 – 11, jímž byla odmítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí žalované ze dne 26. 11. 2007, č. X, kterým mu byla zamítnuta žádost o plný invalidní důchod z důvodu nesplnění podmínek ustanovení § 38 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů.

Žalobou, která byla dle prezentačního razítka na obálce podána dne 12. 12. 2007 a byla adresována Obvodnímu soudu pro Prahu 3 prostřednictvím žalované, se žalobce domáhal zrušení napadeného rozhodnutí žalované a přiznání plného invalidního důchodu,

což odůvodňoval svým zhoršeným zdravotním stavem. K tomuto podání nebyly přiloženy žádné listiny.

Žalovaná toto podání přípisem postoupila k vyřízení krajskému soudu, který byl místně příslušným soudem dle místa pobytu žalobce k projednání žaloby.

Usnesením ze dne 10. 1. 2008, č. j. 22 Cad 3/2008 – 6, vyzval krajský soud žalobce, aby ve lhůtě do 15 dnů od doručení tohoto usnesení doplnil a upřesnil své podání tak, aby byly uvedeny důkazy, které žalobce navrhuje provést, dále aby doplnil návrh výroku rozsudku a konečně, aby byl připojen stejnopis napadeného rozhodnutí. Krajský soud poučil žalobce, že pokud tyto vady neodstraní ve stanovené lhůtě, bude žaloba dle ustanovení § 37 odst. 5 s. ř. s. odmítnuta.

Žalobce reagoval na toto usnesení přípisem ze dne 16. 1. 2008, v němž mimo ostatních požadovaných konkretizací své žaloby rovněž uvedl, že předkládá stejnopis napadeného rozhodnutí žalované. K tomuto přípisu však žádné listiny přiloženy nebyly.

Krajský soud proto opětovně dne 23. 1. 2008 vyzval, tentokrát ovšem již formou přípisu, žalobce k doložení kopie napadeného rozhodnutí, a to ve lhůtě 10 dnů od doručení tohoto přípisu. Ve stanovené lhůtě však krajský soud od žalobce nic neobdržel.

Usnesením ze dne 6. 2. 2008, č. j. 22 Cad 3/2008 – 11, rozhodl krajský soud o žalobě manžela stěžovatelky tak, že ji odmítl. V odůvodnění svého rozhodnutí uvedl, že vyzval žalobce usnesením ze dne 10. 1. 2008, které bylo doručeno žalobci dne 14. 1. 2008, aby do 15 dnů ode dne doručení tohoto usnesení doplnil a upřesnil své podání ze dne 11. 12. 2007 tak, aby byly uvedeny důkazy, které žalobce navrhuje provést k prokázání svých tvrzení. Dále krajský soud žalobce vyzval, aby konkretizoval petit žaloby a připojil stejnopis napadeného rozhodnutí. Žalobce byl zároveň poučen v souladu s § 37 odst. 5 s. ř. s., že pokud neodstraní ve stanovené lhůtě vady, jejichž odstranění krajský soud požadoval a které bránily věcnému vyřízení žaloby, bude usnesením toto podání odmítnuto. Na tuto výzvu sice žalobce reagoval podáním ze dne 16. 1. 2008, v němž konkretizoval náležitosti žaloby, nicméně podle tvrzení soudu nepředložil stejnopis napadeného rozhodnutí žalované. Krajský soud proto opětovně vyzval žalobce přípisem ze dne 23. 1. 2008, aby ve lhůtě 10 dnů ode dne doručení tohoto přípisu předložil soudu napadené rozhodnutí. Ani v dodatečně stanovené lhůtě však žalobce napadené rozhodnutí žalované nepředložil. Na základě těchto skutečností krajský soud dovodil, že se jedná o neodstranitelný nedostatek podmínek řízení, neboť podle jeho názoru chyběl samotný předmět řízení, tedy rozhodnutí žalované, které by mohl soud přezkoumat.

Proti napadenému usnesení brojil žalobce kasační stížností, kterou opřel o důvod uvedený v ustanovení § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. Žalobce zdůraznil, že nemůže s napadeným usnesením souhlasit, neboť rozhodnutí žalované ze dne 26. 11. 2007, č.j. X bylo soudu doručeno jako příloha podání stěžovatele ze dne 16. 1. 2008, které bylo adresováno krajskému soudu jako doporučená listovní zásilka podaná k poštovní přepravě dne 17. 1. 2008, což osvědčuje podací lístek ze dne 17. 1. 2008. Na základě opětovné výzvy krajského soudu bylo rozhodnutí žalované zasláno krajskému soudu opětovně, což dokládá podací lístek ze dne 28. 1. 2008. Žalobce tedy zastává názor, že splnil požadavky

krajského soudu a doplnil všechny náležitosti žaloby, které krajský soud požadoval. Proto považuje postup krajského soudu za nesprávný. Navíc žalobce poukázal na to, že krajský soud měl možnost sám takový důkaz doplnit v souladu se zásadami zjištění materiální pravdy a úplného zjištění skutkového stavu i zásadami spravedlnosti řízení a rovnosti účastníků řízení. Poukázal rovněž na judikaturu Nejvyššího správního soudu, podle níž je ustanovení § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s. třeba chápat jako vyjádření možnosti dané soudům nezabývat se podáními, které nesplňují základní náležitosti požadované zákonem. Je však podle názoru žalobce přitom třeba rozlišovat nedostatky podání, které nelze odstranit ani po poučení soudem, neboť jejich závažnost zabraňuje soudu meritorně posoudit žalobu od nedostatků, které nezbytně nutně nemusejí vést k odmítnutí podání.

Žalovaná se k podané kasační stížnosti nevyjádřila.

Jelikož zástupce žalobce Nejvyššímu správnímu soudu sdělil, že žalobce dne 12. 6. 2008 zemřel, oslovil Nejvyšší správní soud žalobcovu manželku paní J. Č., zda má zájem pokračovat v řízení o kasační stížnosti, neboť jde ve smyslu ust. § 63 odst. 1 zák.č. 155/1995 Sb. o osobu, která na prvním místě vstupuje do řízení po zemřelé oprávněné osobě. Vzhledem k tomu, že stěžovatelka souhlasila, rozhodl Nejvyšší správní soud usnesením ze dne 27. 8. 2008, č. j. 4 Ads 45/2008 – 30, o tom, že se v řízení pokračuje se stěžovatelkou jako procesní nástupkyní žalobce.

Nejvyšší správní soud nejprve zkoumal formální náležitosti kasační stížnosti, přičemž zjistil, že je podána osobou oprávněnou a je proti označenému usnesení přípustná za podmínek ustanovení § 102 a § 104 s. ř. s.

Nejvyšší správní soud posoudil důvodnost kasační stížnosti v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů; zkoumal při tom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 2 a 3 s. ř. s.). Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost je **důvodná**.

Předně Nejvyšší správní soud vyložil v kasační stížnosti namítaný důvod obsažený v ustanovení § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. K významu tohoto kasačního důvodu Nejvyšší správní soud obecně uvádí, že nezákonnost rozhodnutí o odmítnutí návrhu může spočívat především v nesprávném posouzení důvodu, pro nějž soud návrh odmítnul. V tomto případě jde o posouzení náležitostí žaloby, jak jsou pro řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu upraveny v ustanoveních § 37 odst. 2 a 3 a § 71 s. ř. s. V posuzované věci krajský soud dospěl k závěru, že žalobcovo podání nemělo potřebné náležitosti, což způsobovalo neodstranitelný nedostatek žaloby, pro nějž nebylo možno v řízení pokračovat. Tento neodstranitelný nedostatek spočíval podle krajského soudu v tom, že žalobce ani na opakovanou výzvu soudu nedoplnil žalobu o stejnopis napadeného rozhodnutí žalované. Nejvyšší správní soud se proto zabýval otázkou, zda byl krajský soud oprávněn odmítnout žalobu pro nesplnění náležitostí podle ustanovení § 71 odst. 2 s. ř. s.

Ustanovení § 71 rozšiřuje pro účely řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu okruh základních náležitostí vymezených obecně v ustanovení § 37 odst. 2 a 3 s. ř. s. Odstavec 2 tohoto ustanovení uvádí: „*K žalobě žalobce připojí jeden opis napadeného rozhodnutí. Žalobce může kdykoli za řízení žalobní body omezit. Rozšířit žalobu na dosud*

nenapadené výroky rozhodnutí nebo ji rozšířit o další žalobní body může jen ve lhůtě pro podání žaloby.“ Na tuto povinnost žalobce pak navazuje povinnost krajského soudu vymezená v ustanovení § 37 odst. 5 s. ř. s., podle něhož je předseda senátu povinen usnesením vyzvat podatele k opravě nebo odstranění vad podání a stanovit mu k tomu lhůtu. V případě, že nebude podání v této lhůtě doplněno nebo opraveno a v řízení nebude možno pro tento nedostatek pokračovat, soud řízení o takovém podání usnesením odmítne, nestanoví-li zákon jiný procesní důsledek. O tom musí být podatel ve výzvě poučen. Zákon zde dává soudu možnost nepřipustit na základě vadného podání žalobce za zákonem stanovených podmínek věcný přezkum napadeného rozhodnutí správního orgánu. Těmito podmínkami je jednak absence součinnosti žalobce při opravě vad podání, jednak chybějící speciální zákonná úprava pro konkrétní případ a konečně podmínka, že v řízení není možné bez odstranění tohoto nedostatku pokračovat.

Nejvyšší správní soud se ve své judikatuře již několikrát vyjádřil k výkladu ustanovení § 71 odst. 2 s. ř. s. Především lze poukázat na usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 10. 2004, č. j. 5 Afs 16/2003 - 56, v němž dospěl zdejší soud k závěru, že *přepjatý formalismus při posuzování náležitostí žaloby ve správním soudnictví – a stejně tak i jakýchkoliv jiných procesních úkonů účastníků řízení – naprosto neodpovídá principu materiálního právního státu, ale ani samotnému poslání soudnictví. Soudy jsou nezávislé a nestranné státní orgány, které usilují o nalezení spravedlnosti rozhodováním v konkrétních věcech a které nemohou odmítnout zabývat se určitou věcí ze zcela formálních či spíše formalistických důvodů, ale pouze z takových příčin, které poskytování soudní ochrany skutečně vylučují.*“ V souladu s tímto názorem jsou soudy povinny při výkladu ustanovení umožňujících omezení práva na přístup k soudu postupovat restriktivně a použít oprávnění odmítnout návrh pouze za situace, kdy není možno postupovat jinak. Vady podání spočívající v absenci náležitostí vymezených v ustanovení § 71 odst. 1 a 2 s. ř. s. proto z povahy věci nemají charakter neodstranitelných nedostatků podání a je na soudu, aby se snažil tyto nedostatky zhojit součinností se žalobcem. Tento názor Nejvyšší správní soud setrvale zastává při řešení obdobných případů (např. rozsudek ze dne 26. 6. 2008, č. j. 4 Ads 64/2008 - 53, přístupný na www.nssoud.cz).

V posuzované věci krajský soud postupoval v souladu s ustanovením § 37 odst. 5 s. ř. s. a vyzval formou usnesení žalobce k doplnění nedostatků podání, mezi nimiž uvedl i výzvu, aby žalobce dostal povinnosti přiložit k žalobě opis napadeného rozhodnutí žalované. Zároveň ho poučil o tom, že v případě nedoplnění těchto náležitostí jeho žalobu odmítne. Z reakce žalobce ze dne 16. 1. 2008 je zřejmé, že měl za to, že opis rozhodnutí přiložil mezi jinými listinami, které krajskému soudu zaslal, ale zřejmě nedopatřením se tak nestalo. Proto krajský soud rovněž postupoval správně, když žalobce opětovně vyzval, byť pouhým přípisem, k zaslání opisu napadeného rozhodnutí žalované. Přestože ani na tuto výzvu žalobce nezaslal opis napadeného rozhodnutí, nebyl postup krajského soudu podle ustanovení § 37 odst. 5 věty druhé s. ř. s. správný.

Již judikatura vrchních soudů dovodila, že samo nedoložení v žalobě označeného rozhodnutí podle § 71 odst. 2 věty první s. ř. s. není překážkou, která by bránila řízení ve věci. Jak konstatovalo již usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 22. 1. 1993, č. j. 6 A 6/93 - 9 (publikováno in: Správní právo, 4/1993, str. 342), žalobce je povinen připojit k žalobě jako její součást stejnopis napadeného rozhodnutí. Neučiní-li tak ani přes výzvu

soudu, obstará si soud tento stejnopis sám, avšak na náklady žalobce (stejný názor též rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 3. 2008, č. j. 6 Ads 133/2007 - 51, přístupný na www.nssoud.cz).

V posuzované věci je zřejmé, že žalobce projevoval dostatečnou součinnost k odstranění nedostatků své žaloby, avšak zřejmě měl za to a tak to tvrdí i v kasační stížnosti, že opis napadeného rozhodnutí žalované byl krajskému soudu doručen (což se snažil doložit kopiemi podacích lístků od zásilek adresovaných krajskému soudu). Přitom rozhodnutí žalované bylo v žalobě srozumitelně a zřetelně označeno (i s opravou učiněnou žalovanou – tj. č. X, ze dne 26. 11. 2007), takže krajský soud nemohl mít legitimní pochybnosti o tom, proti jakému rozhodnutí žaloba směřuje. Pokud krajskému soudu bylo zřejmé, že žalobce opis napadeného rozhodnutí žalované se zřetelem ke všem okolnostem nedoloží, měl si vyžádat od žalované správní spis, či přímo kopii samotného napadeného rozhodnutí sám.

Jelikož tak krajský soud neučinil, dopustil se nesprávného postupu v řízení, který způsobuje nezákonnost napadeného usnesení. Z těchto důvodů Nejvyšší správní soud napadené usnesení zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení, jak je uvedeno ve výroku (§ 110 odst. 1 věta první s. ř. s.). V něm bude krajský soud povinen vyžádat od žalované stejnopis napadeného rozhodnutí a věcně ho přezkoumat dle žalobních námitek.

Krajský soud v novém rozhodnutí rozhodne i o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 110 odst. 2 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 10. října 2008

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu